

ikke skønne andet, end at Anledningen til at forhindre disse Fæstehuse fra at blive Lejehuse falder bort. Her i Tinget har der jo vist sig Velvillie lige over for Afsnit II., og jeg formoder, at den ogsaa vil gøre sig gældende i Aar. Bestemmelsen om, at Fæstehuse, som i 50 Aar have været i Fæste, og som ere det endnu 1903, ikke maa bortlejes, forekommer mig aldeles uretfærdig, og vedtages § 1, skønner jeg ikke rettere, end at man kan kalde Loven for en Tvangslov. Jeg vil derfor bestemt udtale min Modvillie lige over for dette Forslag, der vil indskrænke den hidtidige Dispositionsret, som enhver Ejer af slige Huse har haft. Og som sagt, hvis vi faa Afsnit II. vedtaget paa en fornuftig Maade og med Landbrugsministerens Billigelse, forekommer det mig ogsaa, at den højtærede Minister maa være tilbøjelig til at erkende, at saa er ogsaa Nødvendighed for at bibeholde Afsnit I., i alt Fald i den Skikkelse, hvori det nu foreligger, bortfaldet.

I Anledning af et Par Udtalelser, som fremkom i Fjor vedrørende dette Afsnit, skal jeg rette en Forespørgsel til den højtærede Landbrugsminister. Jeg formoder, at de Bestemmelser, som staa i det foreliggende Lovforslag, ikke gælde de Fæstehuse, som ligge paa Hovedgaardens Jord og paa Jord, der er frigjort med Ret til at disponere over den som over Hovedgaardens Jord, thi dette vilde være at skride ind imod den nuværende Lovgivning, i Henhold til hvilken en Ejer har fuldstændig fri Raadighed over den Jord, som er Hovedgaardens Jord eller frigjort Jord. Jeg skal endnu gøre en lille Bemærkning. Der staar, at man skal indrømmes en Bøde fra 40 til 100 Kr., saafremt Huset ikke er bortfæstet i rette Tid. Men hvis Ejeren kan bevise, at han har udbudt Huset til Fæste til en Pris, som er gængs og almindelig der paa Egnen, er han dog ikke ansvarlig, for at han ikke kan faa Huset bortfæstet, og saa synes det mig, at det er noget haardt, at han kan idømmes en Bøde.

Jeg nærer det Haab, at man vil komme til en Overenskomst om dette Lovforslag, men dog uden § 1, og jeg skal for mit Vedkommende erklære mig for fuldt ud villig til at arbejde loyalt paa at faa noget godt og fornuftigt ud af Sagen i den Aand og den Tanke, som har faaet Udtryk i Forslaget, og som gaar ud paa mere humane Bestemmelser vedrørende Erstatning til de mindre Brugere.

Rottbøll: Efter den ret udførlige Diskussion, der var om dette Lovforslag

forrige Aar, finder jeg ikke Anledning til at tale længe om det i Aar. Det blev saa godt drøftet i Fjor, at jeg tror, at jeg i det væsentlige maa kunne henholde mig til det, som da blev sagt fra vor Side. Der var jo mest Uenighed om § 1, og ogsaa fra vor Side blev det hævdet, at vi ikke saa rettere, end at denne § 1 paa en Maade var et Tilbageskridt, og at vi ansaa det for en Fare for Lovforslaget, at den overhovedet var knyttet til det, fordi den store Divergens, der var om denne Paragraf, muligvis vilde udskyde, at man fik en Ende paa de langt vigtigere Forhold, der behandles i § 2 og de følgende Paragraffer. Vi mente fra vor Side, at denne Paragraf let vilde blive en Anstødssten for Lovforslagets Gennemførelse, og vi beklagede derfor i og for sig dens Fremkomst. Uagtet vi ogsaa i Fjor maatte indrømme, at det var et imødekommende Skridt fra Folketingets Side at forandre det, som dets Forslag tidligere havde haft om Tvangsleje paa 12 Aar, mente vi fra vor Side, at det alligevel vilde falde vanskeligt at faa Loven igennem med denne § 1. Jeg kan nu ikke se rettere, end at vi til Trods for de lange Overvejelser i Udvalget om en Maade, hvorpaa man kunde komme over Divergensen med Hensyn til denne Paragraf, ikke er naaet videre. — Derimod vare vi, saa vidt jeg husker, fra alle Sider enige om, at Tanken i de øvrige Paragraffer, som nærmest angaar Erstatningspligten, var retfærdig og rigtig, og at man skulde søge at udforme den nærmere. Der er i disse Paragraffer adskillige Punkter, som man kunde gøre Indvending imod, men jeg tror dog sikkert, at man ved Drøftelse i et Udvalg vil kunne komme til Forstaaelse om dem. Det er jo en uhyre vanskelig Sag at faa denne Erstatningspligt rigtig og retfærdig bestemt i Paragrafferne, men jeg tror, som sagt, efter det Arbejde, som blev gjort i Udvalget i Fjor, at vi ville i Aar nogenlunde let kunne komme over disse Spørgsmaal og kunne blive enige om Indførelse af en saadan retfærdig Erstatningspligt. Det er saa meget mere mit Haab, som man ogsaa fra Folketingets Side har gjort denne Erstatningspligt til det væsentlige i Lovforslaget. Som jeg allerede nævnte i Fjor, har Ordføreren nede i Folketinget klart og tydelig udtalt, at Erstatningspligten i Lovforslaget var jo det allervæsentligste. Saaledes ser jeg ogsaa paa det, og naar Folketingets Ordfører har udtalt dette, haaber jeg, at der igennem Enigheden om denne Erstatningspligt ogsaa maa kunne opnaas Enighed om hele